

חוברת תרגול – משחקי קלפים בעברית: הפכים, נרדפות וקטגוריות

מהדורה למורה עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להרחיב אוצר מילים בעברית דרך זיהוי הפכים, נרדפות וקטגוריות
- לתרגל מיון מילים לקבוצות הגיוניות לפי משמעות או תפקיד
- לחזק דיוק וזריזות במענה על שאלות אוצר מילים בזמן קצוב
- להתכונן למשחקי הקלפים הדיגיטליים באמצעות תרגול מודפס דומה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – פרק 1 • הפכים – זיהוי בסיסי

- 1. א – קמצנות
- 2. א – פחדנות
- 3. א – סוף
- 4. א – כישלון

חלק ב' – פרק 1 • הפכים – התאמת צמדים

- 1 – ב (עצלות)
- 2 – ד (פחדנות)
- 3 – ה (עצב)
- 4 – ג (כזב)
- 5 – א (חשש)

חלק ג' – פרק 1 • הפכים – יישום וחשיבה

- 1. נכון – שתי המילים מבטאות יחס הפוך למאמץ ולעבודה.
- 2. לא נכון – בזוג צריך למצוא את המילה ההפוכה, לא את אותה מילה.

חלק ד' – פרק 2 • מילים נרדפות – זיהוי קבוצות נרדפות

- 1. נכון – כולן מתארות פעולת חשיבה
- 2. לא נכון – 'יעד' ו'מטרה' הן מילים נרדפות ולא הפכים
- 3. נכון – שלושת המילים מתארות עייפות רבה
- 4. נכון – שתיהן מתארות השקעת כוח רבה בפעולה

חלק ה' – פרק 2 • מילים נרדפות – השלמת משפטים

- 1. להרהר
- 2. יעד
- 3. מותש
- 4. עמל
- 5. השתדלות

חלק ו' – פרק 2 • מילים נרדפות – כתיבה ויישום

- 1. משפט תקין שבו מופיעה אחת המילים הנרדפות במקום 'מטרה'
- 2. כולן מתארות את אותה תחושה של חוסר כוח, בדרגות עוצמה שונות
- 3. שני משפטים תקינים שבהם מילים שונות מאותה קבוצת נרדפות
- 4. עוזר לזהות קבוצות של מילים בעלות משמעות דומה ולהרחיב את אוצר המילים

חלק ז' – פרק 3 • קטגוריות וקבוצות מילים – זיהוי קטגוריות

- 1. ב – נדיבות
- 2. ב – היכן
- 3. א – מירכאות
- 4. א – כימיה

חלק ח' – פרק 3 • קטגוריות וקבוצות מילים – התאמת מילה לקבוצה

- 1 – ב (מידות טובות)
- 2 – ג (מידות רעות)
- 3 – א (סימני פיסוק)
- 4 – ה (קשרי סיבה)
- 5 – ד (מדעים)

חלק ט' – פרק 3 • קטגוריות וקבוצות מילים – כתיבה והסקת מסקנות

1. לדוגמה: אני מתנהג באדיבות מפני שחשוב לי שאנשים ירגישו בנוח.
2. תשובה חופשית הכוללת שתי מידות רעות (למשל אכזריות וחמדנות) והסבר הגיוני לפגיעה ביחסים.
3. מידות טובות: יושר, נדיבות. מידות רעות: עצלות, חמדנות. עם נימוק קצר לכל קבוצה.
4. מידות טובות משפרות יחסים בין אנשים (למשל נדיבות), ומידות רעות פוגעות בהם (למשל אכזריות).

חלק י' – פרק 4 • זיכרון, לוטו והתאמה מהירה – התאמת מילה לקטגוריה

1. 1 – ה (סימני פיסוק)
2. 2 – ד (במערכת המשפט)
3. 3 – א (מידות טובות)
4. 4 – ב (מידות רעות)
5. 5 – ג (מדעים)

חלק י"א – פרק 4 • זיכרון, לוטו והתאמה מהירה – זיהוי הקטגוריה הנכונה

1. א – סימני פיסוק
2. ב – מידות רעות
3. ב – ניגוד

חלק י"ב – פרק 4 • זיכרון, לוטו והתאמה מהירה – נכון או לא נכון

1. נכון – גאולוגיה היא מדע העוסק בכדור הארץ, כמו פיזיקה וכימיה
2. לא נכון – יושר היא מידה טובה, לא רעה
3. לא נכון – מירכאות שייכת לקטגוריית סימני פיסוק, לא מדעים

חלק י"ג – פרק 4 • זיכרון, לוטו והתאמה מהירה – הסבירו והרחיבו

1. לדוגמה: אדיבות, יושר
2. הסמל מייצג את קטגוריית המדעים, וכימיה היא דוגמה למדע, לכן הם מתאימים ויוצרים זוג
3. תשובה פתוחה, למשל: בעלי חיים - כלב, חתול

חלק י"ד – פרק 5 • רביעיות ושלישיות: בניית משפחות מילים – זיהוי משפחות

1. ב – נדיבות
2. א – נקודה
3. ב – כי

חלק ט"ו – פרק 5 • רביעיות ושלישיות: בניית משפחות מילים – השלמת משפחות

1. נכון – גאולוגיה היא אחד מתחומי המדע, לצד פיזיקה, כימיה ואסטרונומיה
2. לא נכון – אדיבות היא מידה טובה, לא רעה

חלק ט"ז – פרק 5 • רביעיות ושלישיות: בניית משפחות מילים – יישום

1. כימיה
2. חמדנות
3. מטרה
4. עייף

חלק י"ז – פרק 5 • רביעיות ושלישיות: בניית משפחות מילים – התאמה

1. 1 – ו (קבוצת עייפות)
2. 2 – ג (קבוצת עייפות)
3. 3 – ה (קבוצת מאמץ)
4. 4 – א (קבוצת מאמץ)
5. 5 – ד (קבוצת חשיבה)
6. 6 – ב (קבוצת מטרה)

חלק י"ח – חזרה מסכמת – ידע כללי ממשחקי הקלפים

1. ב – סולמות ונחשים
2. ב – סימני פיסוק
3. ב – אכזריות
4. ב – 4
5. ב – שלישיות
6. ב – עמל
7. ב – מפני ש־
8. ב – מילה והקטגוריה שלה

חלק י"ט – חזרה מסכמת – כתיבה ושימוש במילים מהמשחקים

1. משפט תקין שמשתמש נכון באחד מקשרי הסיבה שהוזכרו
2. שני משפטים הגיוניים שמשתמשים נכון בכל אחת מהמילים הנבחרות
3. הסבר הגיוני המשווה בין שני המשחקים ומנמק בחירה אישית

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה: הפכים הם משמעות מנוגדת, נרדפות הן משמעות דומה, עם דוגמה מהחוברת
- תשובה טובה: המילה שויכה לקטגוריה הנכונה והוסבר הקשר, למשל עצלות שייכת למידות רעות
- תשובה טובה: הושלמה רביעייה או שלישייה שלמה והגיונית מתוך בנק המילים שניתן

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את החוברת לפי פרקים על פני כמה שיעורים, כל פעם ערכה אחת (הפכים, נרדפות או קטגוריות)
- לתלמידים שמתקשים מומלץ להשתמש בגרסת ה׳מצב מוקל׳ עם בנק מילים ורמזים נוספים לצד התרגילים הכתובים
- ניתן להתאים את רמת הקושי לפי כיתה ז׳, ח׳ או ט׳ על ידי בחירת מילים פשוטות או מורכבות יותר מתוך אותה קטגוריה
- כדאי לשלב עבודה בזוגות בפרק הרביעיות והשלישיות, בדומה למשחק נגד המחשב, כדי לעודד שיח על משמעות המילים

חוברת תרגול – משחקי קלפים בעברית: הפכים, נרדפות וקטגוריות

משחקי קלפים בעברית

· עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – הפכים
2. פרק 2 – מילים נרדפות
3. פרק 3 – קטגוריות וקבוצות מילים
4. פרק 4 – זיכרון, לוטו והתאמה מהירה
5. פרק 5 – רביעיות ושלישיות: בניית משפחות מילים

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – משחקי קלפים בעברית: הפכים, נרדפות וקטגוריות

חוברת התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת הזו יש תרגילים עם מילים מהמשחקים. קראו כל שאלה בשקט, ענו לבד, ואז אפשר לבדוק עם חבר או חברה.

📖 מילון קטן:

הפכים	שתי מילים שהמשמעות שלהן הפוכה, כמו יום ולילה
נרדפות	מילים שונות שיש להן משמעות דומה, כמו לחשוב ולהרהר
קטגוריה	קבוצה שמילים שייכות אליה לפי נושא משותף
רביעייה	במשחק הקלפים: קבוצה של ארבע מילים מאותה קטגוריה
שלישייה	שלוש מילים נרדפות ששייכות יחד
זיכרון	משחק שבו הופכים קלפים ומחפשים זוג מתאים
לוטו	משחק שבו מאתרים על לוח את הקטגוריה המתאימה למילה שנקראה
קשרי סיבה	מילות חיבור שמסבירות למה משהו קרה, כמו מפני ש־ או כי
קשרי ניגוד	מילות חיבור שמנגידות בין שני רעיונות, כמו אך או אבל
מצב מוקד	אפשרות במשחק עם פחות קלפים ועם רמזים או בנק מילים

1 חלק א' – פרק 1 • הפכים – זיהוי בסיסי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה ההפך של נדיבות?

א) קמצנות ב) ענווה ג) יושר ד) אומץ

2. מה ההפך של אומץ?

א) פחדנות ב) שמחה ג) כבוד ד) סבלנות

3. מה ההפך של התחלה?

א) סוף ב) אמצע ג) המשך ד) שיא

4. מה ההפך של הצלחה?

א) כישלון ב) ניסיון ג) מאמץ ד) הישג

2 חלק ב' – פרק 1 • הפכים – התאמת צמדים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. חריצות	___	**א.** חשש
2. אומץ	___	**ב.** עצלות
3. שמחה	___	**ג.** כזב

4. יושר	___	**ד.** פחדנות
5. ביטחון	___	**ה.** עצב

3 חלק ג׳ – פרק 1 • הפכים – יישום וחשיבה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המילה ׳עצלות׳ היא ההפך של ׳חריצות׳.	☐	☐
2	במשחק הזיכרון בערכת ההפכים, קלף של מילה מתאים לקלף עם אותה מילה בדיוק.	☐	☐

4 חלק ד׳ – פרק 2 • מילים נרדפות – זיהוי קבוצות נרדפות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המילים ׳להגות׳, ׳לחשוב׳ ו׳להרהר׳ הן מילים נרדפות.	☐	☐
2	המילה ׳יעד׳ היא הפך של המילה ׳מטרה׳.	☐	☐
3	׳עייף׳, ׳מותש׳ ו׳תשוש׳ מתארים מצב של חוסר כוח גופני.	☐	☐
4	׳מאמץ׳ ו׳עמל׳ הן מילים נרדפות שמתארות עבודה קשה.	☐	☐

5 חלק ה׳ – פרק 2 • מילים נרדפות – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. היא אהבה _____ בשקט על החיים (מילה נרדפת ל'לחשוב').

2. התלמיד הציב לעצמו _____ ברור להשגה (מילה נרדפת ל'מטרה').

3. אחרי המרוץ הארוך הוא הרגיש _____ ולא יכול היה לזוז (מילה נרדפת ל'עייף').

4. הצלחתו נבעה מ _____ רב ומהשקעה מתמשכת (מילה נרדפת ל'מאמץ').

5. למרות ה _____ שעשתה, התוצאה לא השתפרה (מילה נרדפת ל'מאמץ').

6 חלק ו׳ – פרק 2 • מילים נרדפות – כתיבה ויישום

ענו בקצרה.

1. כתבו משפט אחד שבו תחליפו את המילה 'מטרה' באחת המילים הנרדפות לה (יעד/תכלית).

2. הסבירו במילים שלכם מדוע 'עייף', 'מותש' ו'תשוש' נחשבות למילים נרדפות.

3. בחרו קבוצת מילים נרדפות אחת מהמשחק וכתבו שני משפטים שונים, בכל משפט מילה אחרת מהקבוצה.

4. מהי התועלת במשחק 'שלישיות' בלימוד מילים נרדפות? כתבו הסבר קצר.

7 חלק ז' – פרק 3 • קטגוריות וקבוצות מילים – זיהוי קטגוריות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו מילה היא מידה טובה?

(א) עצלות (ב) נדיבות (ג) חמדנות (ד) אכזריות

2. איזו מילה משמשת לשאול שאלה?

(א) כי (ב) היכן (ג) אך (ד) פסיק

3. איזו מילה היא סימן פיסוק?

(א) מירכאות (ב) פיזיקה (ג) יושר (ד) בגלל ש

4. איזו מילה שייכת למדעים?

(א) כימיה (ב) נדיבות (ג) נקודה (ד) אדיבות

8 חלק ח' – פרק 3 • קטגוריות וקבוצות מילים – התאמת מילה לקבוצה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ענווה	___	**א.** סימני פיסוק
2. צביעות	___	**ב.** מידות טובות
3. סימן שאלה	___	**ג.** מידות רעות
4. היות ש־	___	**ד.** מדעים
5. אסטרונומיה	___	**ה.** קשרי סיבה

9 חלק ט' – פרק 3 • קטגוריות וקבוצות מילים – כתיבה והסקת מסקנות

ענו בקצרה.

1. כתבו משפט אחד שבו תשתמשו באחד מקשרי הסיבה (למשל: מפני ש־, כי) כדי להסביר למה חשוב להיות אדיבים.

2. בחרו שתי מידות רעות מהרשימה וכתבו משפט המסביר איך הן עלולות לפגוע ביחסים בין אנשים.

3. מיינו לשתי קבוצות ונמקו בקצרה: יושר, עצלות, נדיבות, חמדנות.

4. הסבירו במילים שלכם מה ההבדל בין קטגוריית מידות טובות לקטגוריית מידות רעות, ותנו דוגמה אחת לכל אחת.

10 חלק י׳ – פרק 4 • זיכרון, לוטו והתאמה מהירה – התאמת מילה לקטגוריה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מירכאות	____	**א.** מידות טובות
2. נאשם	____	**ב.** מידות רעות
3. נדיבות	____	**ג.** מדעים
4. אכזריות	____	**ד.** במערכת המשפט
5. כימיה	____	**ה.** סימני פיסוק

11 חלק י״א – פרק 4 • זיכרון, לוטו והתאמה מהירה – זיהוי הקטגוריה הנכונה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. פסיק הוא סוג של...

(א) סימני פיסוק (ב) מידות טובות (ג) מדעים (ד) בניינים

2. עצלות היא מידה טובה או רעה?

(א) מידות טובות (ב) מידות רעות (ג) קשרי סיבה (ד) מילות שאלה

3. מה המילה ׳אך׳ מביעה במשפט?

(א) סיבה (ב) ניגוד (ג) תוצאה (ד) זמן

12 חלק י״ב – פרק 4 • זיכרון, לוטו והתאמה מהירה – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המילה ׳גאולוגיה׳ שייכת לקטגוריית ׳מדעים׳	☐	☐
2	המילה ׳יושר׳ מופיעה בקטגוריית ׳מידות רעות׳	☐	☐
3	במשחק הלוטו, אם מושמעת המילה ׳מירכאות׳ יש לסמן את הריבוע ׳מדעים׳	☐	☐

13 חלק י״ג – פרק 4 • זיכרון, לוטו והתאמה מהירה – הסבירו והרחיבו

ענו בקצרה.

1. כתבו שתי מילים נוספות ששייכות לקטגוריית ׳מידות טובות׳, מלבד נדיבות וענווה

_____

_____

2. במשחק הזיכרון יש קלף עם הסמל 🔬 וקלף עם המילה ׳כימיה׳. הסבירו מדוע שני הקלפים הללו יוצרים זוג מתאים

_____

_____

_____

3. הציעו קטגוריה חדשה שיכלה להתאים למשחק ההתאמה המהירה, וכתבו שתי מילים שיתאימו לה

_____

_____

_____

14 חלק י״ד – פרק 5 • רביעיות ושלישיות: בניית משפחות מילים – זיהוי משפחות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. סמנו את המילה ששייכת למידות טובות

א) עצלות ב) נדיבות ג) פיזיקה ד) פסיק

2. סמנו את סימן הפיסוק

א) נקודה ב) יושר ג) כימיה ד) מאמץ

3. סמנו את קשר הסיבה

א) אך ב) כי ג) היכן ד) אולם

15 חלק ט״ו – פרק 5 • רביעיות ושלישיות: בניית משפחות מילים – השלמת משפחות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	"גאולוגיה" שייכת למשפחת "מדעים".	☐	☐
2	"אדיבות" שייכת למשפחת "מידות רעות".	☐	☐

16 חלק ט"ז – פרק 5 • רביעיות ושלישיות: בניית משפחות מילים – יישום

השלימו את המילה החסרה.

1. במשפחת "מדעים" לצד פיזיקה, גאולוגיה ואסטרונומיה חסרה המילה _____

2. במשפחת "מידות רעות" לצד עצלות, אכזריות וצביעות חסרה המילה _____

3. בקבוצת הנרדפות של "מטרה", לצד יעד ותכלית חסרה המילה _____

4. סמנו את המילה שלא שייכת לקבוצת הנרדפות: לחשוב, להרהר, להגות, עייף – המילה שלא שייכת היא _____

17 חלק י"ז – פרק 5 • רביעיות ושלישיות: בניית משפחות מילים – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. עייף	___	**א.** קבוצת מאמץ
2. מותש	___	**ב.** קבוצת מטרה
3. מאמץ	___	**ג.** קבוצת עייפות
4. עמל	___	**ד.** קבוצת חשיבה
5. להרהר	___	**ה.** קבוצת מאמץ
6. יעד	___	**ו.** קבוצת עייפות

18 חלק י"ח – חזרה מסכמת – ידע כללי ממשחקי הקלפים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזה משחק משתמשים בקובייה?

(א) זיכרון (ב) סולמות ונחשים (ג) לוטו (ד) רביעיות

2. "מירכאות" שייכת לאיזו קבוצה?

(א) מידות טובות (ב) סימני פיסוק (ג) קשרי סיבה (ד) מדעים

3. איזו מילה שייכת לקבוצת "מידות רעות"?

(א) ענווה (ב) אכזריות (ג) אדיבות (ד) נדיבות

4. כמה קלפים יש במשפחה שלמה במשחק הרביעיות?

(א) 3 (ב) 4 (ג) 5 (ד) 8

5. באיזה משחק מחפשים 3 מילים נרדפות ששייכות יחד?

(א) לוטו (ב) שלישיות (ג) התאמה מהירה (ד) סולמות ונחשים

6. מהי המילה הנרדפת ל"מאמץ" מתוך משחק השלישיות?

א) יעד ב) עמל ג) מותש ד) תכלית

7. איזה קשר שייך לקבוצת "קשרי סיבה"?

א) אך ב) מפני ש־ ג) היכן ד) אם

8. במשחק הזיכרון, מה שני הקלפים ההופכים צריכים להתאים זה לזה?

א) שתי מילים נרדפות ב) מילה והקטגוריה שלה ג) שתי מילים הפוכות ד) שתי מילים זהות

19 חלק י"ט – חזרה מסכמת – כתיבה ושימוש במילים מהמשחקים

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו משפט שלם שבו תשתמשו באחד מקשרי הסיבה מהמשחקים (למשל מפני ש־, כי, היות ש־).

2. בחרו שתי מילים נרדפות ממשחק השלישיות (כמו עייף ומותש) וכתבו לכל אחת מהן משפט משלכם.

3. הסבירו במילים שלכם מה ההבדל בין משחק הזיכרון למשחק הלוטו, ואיזה מהם לדעתכם יעזור יותר לתרגל קטגוריות של מילים.

כרטיס יציאה

האם אני יודע/ת להסביר מה ההבדל בין מילים הפכיות למילים נרדפות?

האם הצלחתי למיין מילים לקטגוריה הנכונה שלהן (כמו מידות טובות מול מידות רעות)?

האם אני מסוגל/ת להשלים משפחה של ארבע מילים מאותה קטגוריה בזמן סביר?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀